

MØTEREFERAT

Til stede: Se vedlagt deltakerliste.

Emne: Møte i Nasjonalbibliotekets strategiske råd

Dato: 19. oktober 2021

Til: Medlemmer i strategisk råd

1. Status for strategien og den politiske situasjonen

Nasjonalbibliotekar Aslak Sira Myhre orienterte om status for bibliotekstrategien. Vi er helt i startfasen av gjennomføringen på grunn av pandemien. Digital infrastruktur er en videreføring av den forrige strategien og det jobbes blant annet mye med metadatabrønn. Aktiv formidling ute i bibliotekene starter for fullt nå. På grunn av pandemien har mange måttet utsette tiltakene de har fått støtte til, og dermed søkt om lengre tid til gjennomføringen.

Utviklingsmidlene vil bli prioritert brukt på tvers av biblioteksektoren, og det oppfordres til samarbeid.

Nasjonalbibliotekaren minnet om rollen til de som sitter i rådet. De er medlemmer i rådet som de enkeltpersoner de er, ikke på vegne av en institusjon. De skal rådggi Nasjonalbiblioteket i sammenheng med strategiarbeidet.

Nasjonalbibliotekaren orienterte om den nye politiske situasjonen etter regjeringsskiftet. Det er et åpent spørsmål hvordan den nye regjeringen vil stille seg til den allerede eksisterende bibliotekstrategien. Overordnet politikk (Hurdalsplattformen) viser satsing på litteratur gjennom meråpne bibliotek, lesestrategi og boklov. Det er ellers ingen signaler om at de vil gjøre noen endringer i strategien med det første.

Meråpne bibliotek: Staten kan for eksempel støtte med en investeringspakke til bibliotekene. Nasjonalbiblioteket har levert et notat til kulturdepartementet om dette.

Den anbefalte modellen for e-bøker og e-lydbøker skal evalueres. Arbeidet er begynt.

Å styrke bibliotekene er den viktigste strategi når det gjelder lesestimulering.

Nasjonalbibliotekaren tenker at det kan være lurt å organisere lesekampanjer lokalt? Bibliotek, forfattere, leseaktivister, frivillige og andre må gå sammen. Hvordan skal vi best nå ut til alle?

Nasjonalbibliotekaren ba om innspill fra rådet om tema det kan være aktuelt å løfte.

Rådet kom med flere innspill. Kan en se til samarbeid med folkebibliotek når det skal opprettet utdanningsentre i forbindelse med kompetansereformen for livslang læring? Samarbeid med folkebibliotek kan få kompetanse ut i lokalsamfunnene og bedre blant annet bokflyt i forbindelse med livslang læring. Lesekampanjer bør lages lokalt fra de forhold som er best der. Eksempel Read Agder. Sommerles er vellykket uten å involvere skolen i stor grad.

Bærekraftsmål om sosial utjevning og inkludering er viktige for bibliotekene, områder å jobbe med kan være ensomhet, helse, alderdom og psykiatri. Samfinansiering kan gjøre tilbudene større og bedre. Digital kompetanse er en del av temaet med inkludering, kan det arbeidet struktureres bedre nasjonalt? Samarbeide med NAV og andre aktører? Folkebibliotekene må styrkes før de kan ta inn alle andre oppgaver i lokalsamfunnet. Biblioteket må være lokalt tilpasset. Folkebibliotekene må bli gode folkebibliotek.

Nasjonalbibliotekaren takket og sa at dette gir nyttig bakgrunn for videre arbeid med departementet. Han oppsummerte innspillene slik: utdanningsentre kan legges i nærhet til/i samarbeid med folkebibliotek, helseaspektet viktig ved bibliotekenes arbeid i lokalsamfunnet, lydbøker er et problemområde (kan vi utvide innkjøpsordningen?). Meråpen i tillegg til, ikke i stedet for gode betjente åpningstider. Styrke grunnmuren, ikke forkaste strategien. Lesestimulering og lystlesing er en viktig satsing. Vi må være de som forsvarer skrift og lesing. Grunnmuren til bibliotekene må sikres finansiering. Hvordan kan det skje lokalt og nasjonalt?

2. Orientering om høstens søknadsrunde – aktiv formidling

Svein Arne Tennesand orienterte om midlene til Aktiv formidling. Har ikke vært så lett for bibliotekene å komme seg ut og møte folket. Mange har søkt om utsettelse på tiltak de fikk midler til i år. Folkebibliotekene fikk inntil 75 000 kr til personalressurser. Flere samarbeidsprosjekt som er ledet av storbybibliotekene går over to år, og disse har ikke kunnet søke på nytt i år. Det store kompetanseprosjektet Formidling i folkebibliotek jobber alle fylkesbibliotekene med.

Det kom inn 80 nye søknader for midler til 2022 og noen av disse søker på vegne av flere kommuner. Aktiv formidling er hovedgrepet i strategien. Nå begynner vi for alvor.

3. Strategisk bruk av utviklingsmidler – diskusjon

Svein Arne Tennesand viste til notatet som lå vedlagt innkallingen. Ønsker en strategisk diskusjon velkommen. Biblioteksektoren har gjennom utviklings- og prosjektmidler ca 45 millioner til rådighet for å utvikle og styrke sektoren. Mye er bundet opp til strategien. Samarbeid har alltid vært viktig. Midlene kommer fra overskuddet fra Norsk Tipping, som fordeles blant annet til kulturformål (siden 2014). Utviklingsmidlene har vært ca 15 mill pr år. Stikkord er nytenking og utvikling, anledning til å prøve ut ting. Det skal komme hele sektoren til gode. Hvordan kan det forankres i sektoren nå og videre framover?

Flere i rådet støttet ønsket om å sette av midler til større utvikling som kan løfte hele feltet, her konkretisert med nytt biblioteksystem som et infrastrukturiltak. Kan Staten være med å støtte? For eksempel kan en større andel av midlene gå til ett eller et par større utviklingsprosjekter over noe tid. Andre mente at det er et problem hvis de store bybibliotekene skal bestemme hva utviklingsmidlene skal brukes til. Det er ulike behov for biblioteksystem.

Små prosjekt har stor betydning lokalt. De mindre prosjektene og de mindre bibliotekene må også få mulighet til støtte. Måltrettet satsing på hverdagsproblemer.

Hva definerer en nasjonal tjeneste, og skal staten ha ansvaret? Vil det være for nært opp til det kommersielle? Hva med når fellesprosjektet kommer i drift? Mange vil falle fra og det vil bli uunngåelige forskjeller i tjenestene.

Kan noe mer komme inn under det som NB har som digital infrastruktur i dag? Eller kan det komme noen samarbeidsløsninger? Sektoren har et stort behov for å styrke felles infrastruktur. Utvide eller styrke allerede eksisterende infrastrukturprogram. Erfaringer fra UH-sektoren bør hentes inn. I dag har de et nettverk av småsystemer som snakker sammen. Alt passer ikke for alle UH-bibliotek heller. Viktig med åpne kildekoder.

Svein-Arne Tennesand: Takker for gode innspill. Oppfatter det som en vilje i rådet til å tenke større i fellesskap. Må være villige til å prioritere i midlene, kanskje mindre til små prosjekter over feks en to-årsperiode. Utfordringene er som alltid ressurser og økonomi. Nødvendig diskusjon å ta. Vi noterer innspillene og tar dem med i vurderingen. Rådet må ha denne diskusjonen jevnlig for å finne svaret på hvilke prioriteringer som skal gjøres.

4. Åpen post

Vi ønsker å fortsette med et sammensatt råd som dette selv om strategien som sådan muligens ikke kommer til å gjelde med ny regjering. Nytt rådmøte til våren blir i Mo i Rana. Det kommer innkalling. Det vil bli omvisning og rådmøte.

Sak 2 og 3 byttet plass pga av at Knut Skansen, som hadde spilt inn problemstillingen, ikke kunne komme tidligere.

Tordis Holm Kverndokk
19.10.2021

Vedlegg: Deltakerliste
Notat